

Despre viața și opera lui ION LUCA CARAGIALE

Ion Luca Caragiale a văzut lumina zilei în anul 1852. Fiind un om plin de umor s-a autocaracterizat ca “un grec păcatos”, “un copil neastamparat, samanta de idriot, vesnic doritor de alte orizonturi”, marele dramaturg își dezvăluie cu sinceritate originea.

Caragiale a mai avut încă doi frați pe nume Costache și Iorgu. Cei trei băieți ai familiei se dedica teatrului, descoperind secretele acestei arte ca actori, organizatori ca trupe teatrale și ca dramaturgi. Luca, cel mai mare dintre frații Caragiale, se desprinde de mirajul scenei și devine secretarul mosiei Margineni, pe lângă Ploiești, întemeind împreună cu Elena Caraboa o familie, unde se vor naște cei doi copii: Ion și Elena. Ion Luca urmează școala din Ploiești, așa cum singur mărturiseste: “... mi-am făcut instrucțiunea cu slova popească și am tras clopotele cu dragoste...” Ion este înscris la Școala Domnească, păstrand în memorie figurile dascălilor săi, pe care îi va immortaliza în opera sa viitoare.

În 1868, Ion Luca se duce în București pentru a urma cursul de declamație a unchiului său, Costache Caragiale și cu acest prilej îl întâlnește și pe Mihai Eminescu, aflat în acea vreme în preajma lui Mihai Pascali.

Se reîntoarce în Ploiești, doi ani mai târziu, unde se angajează copist la tribunal, de unde reține numeroase informații care devin surse de inspirație pentru opera sa artistică. Participă la Revoluția din Ploiești, condusă de Candiano Popescu.

Revanit în București, Ion Luca va practica mai multe meserii, între care publicistica îi consumă multă energie. Activitatea de la redacția ziarului conservator “Timpul”, alături de Mihai Eminescu și Ioan Slavici îl impune pe Caragiale, la cei 26 de ani ai săi, drept un maestru al lecturii “care învățase puțin, dar pentru toate își avea mintea deschisă și pe toate era în stare să le înțeleagă în puțin vorbă...” (Ioan Slavici - Amintiri). Având ca principiu fundamental de viață maximă “A fi bun înseamnă a fi prost”, Caragiale declară prietenilor săi că “el, prostul este stăpanul Universului”.

În același timp, Caragiale își prezintă opera dramatică pe scena Teatrului Național din București. *O noapte furtunoasă* este jucată în stagiunea din ianuarie 1879 și în ciuda certurilor cu Ion Ghica, directorul teatrului, comedia va fi repede inclusă în repertoriul altor teatre și grupe teatrale din țară. Abandonând activitatea gazetărească, IL Caragiale va fi pentru scurt timp revizor școlar în județele din Moldova și Muntenia, prilej de a constata adevărata condiție a dascălilor din România: “O fi amară orice pâine câștigată cu necaz, dar greu se poate găsi una mai puțin dulce decât a dascălului de la noi, unde familia nu da nici un ajutor școlii ; unde lumea crede că este un aparat fabulos, care poate turna prin procedeu mecanic toată știința omenirii în capul oricărui copil”.

În anul 1884, beneficiind de aprecierea reginei Elisabeta (Madame Carol- cum o numesc eroii schitelor sale), I se joacă cu mult succes *O scrisoare pierdută*. Această recunoaștere

oficiala a valorii artistice a dramaturgiei sale este urmata de o violenta contestare, carea culminat cu etichetarea personajelor din *D-ale carnavalului* drept imorale. Reuseste sa ofere publicului un volum de *Teatru*, iar in 1890 sa prezinte o drama pe scena Teatrului National, *Napasta*. Anul 1892 descopera cititorilor o alta imagine a scriitorului si anume cea de nuvelist. Iluzia obtinerii unor venituri deosebite il determina pe Caragiale sa se aventureze in diverse intreprinderi, care nu-i aduc nici un profit material real. Esecul iniciativelor negustoresti si contestarea literara vehementa ii intaresc scriitorului convingerea cu privire la imposibilitatea adaptarii sale in societatea romaneasca. Procesul intentat de opozantii (lipsiti de scrupule morale) il determina sa se stabileasca in Germania (Berlin).

O noapte furtunoasa (1879), *Conu Leoida fata cu reactiunea* (1880), *O scrisoare pierduta* (1884), *D-ale carnavalului* (1885) sunt titlurile operei comediografice care prezinta, in mod propriu, istoria politica a statului roman modern. Participante activ la principalele evenimente (Revolutia de la 1848, Lovitura de Palat de la 1866, Revolutia de la Ploiesti, Razboiul de Independenta), personajele comediilor sunt, de fapt, niste marionete ale istoriei, fara angajare morala si responsabilitate civica pe fond, mimand adeziunea sincera la un cod de principii eroice si patriotice, a caror esenta nu o inteleg, deoarece "... a nu gandi nimic, a nu voi nimic in afara de chiverniseala personala si a nu te da in laturi de la nimic ca sa ajungi, iata maxima cea mai inalta a vietii noastre publice".

In afara comediilor, opera lui IL Caragiale cuprinde povestiri feerice si parabole orientale (*Kir Ianulea*, *Abu Hasan*, *Calul dracului*) si nuvele realist psihologice. *Kir Ianulea*, preluand un motiv literal de circulatie universala, evoca peripetiile lui Aghiuta in lumea Bucurestiului de inceput de secol al XIX-lea, in compania frumoasei, dar nazuroasei Acrivita, fata lui Hagi Canuta. Trimis printre pamanteni de catre Dardarot pentru a descoperi secretul femeii ce-si chinuie barbatul, incat acesta prefera muncile iadului decat compania ei in rai, Aghiuta se transforma intr-un negustor onorabil, ce se integreaza societatii inalte bucurestene. Nazurile si pretentiile femeii il ruineaza pe Kir Ianulea, care fuge de acasa pentru a scapa de creditorii sai si sa se intoarce pocait in iad, de frica nevastei ce-l urmareste peste tot, in lume. Acrivita este astfel prototipul femeii care depaseste iadul insusi in prefacatorie si rautate.

In vreme de razboi (1898) este o nuvela realista, de investigatie psihologica, ce evoca in cele trei capitole ale sale, alienarea mentala a hangiului Stavrache, declansata de comportamentul contradictoriu al fratelui sau, popa Iancu. Fratele lui Stavrache este preot si capetenie de talhari, adunand o avere pe care este obligat sa o paraseasca, lasand-o in grija fratelui mai mare. Aceasta avere ilicita naste o spaima obsesiva in sufletul hangiului, mintea sa transformand fantasmele in fapte reale. Actiunea nuvelei se desfasoara intr-un han - carciuma, la marginea satului Podeni, intr-un mediu extern lumii taranesti. Stavrache si popa Iancu apartin padurii imbogatitilor rapid, pe cai ilegale. Lipsa apartenentei la o lume cu radacini solide infipte in credinta crestina, cu traditii folclorice, se manifesta printr-o profunda solitudine ce favorizeaza devierea psihica a eroului principal. Avaritia carciumarului Stavrache si "eroicitatea" lui Iancu Georgescu se dovedesc pagubitoare pentru cei doi frati, esecul lor esential fiind sugerata de fraza finala rostita de preotul-soldat: "N-am noroc!"

Astfel, IL Caragiale evoca in momentele si schitele sale o lume condamnata la inconsistenta. Umorul si rasul ascund o tritete lucida a autorului, solidar cu societatea in

mijlocul careia i-a dezvaluit cu realism defectele. De astfel, autorul singur marturiseste : “Eu nu scriu decat in viata noastra, caci alta nu cunosc si nu ma intereseaza”.

Ion Luca Caragiale *s-a stins din viata in anul 1912.*